

AVIZUL BIROULUI SECȚIEI ȘTIINȚE ALE VIEȚII A AȘM
asupra raportului pe proiectul din cadrul Programului de Stat 20.80009.7007.14
Cercetări privind mobilizarea diversității vegetale cu potențial ornamental pentru conservarea ex situ
Prioritatea III. Mediul și schimbări climatice
Conducător de proiect: Dr. SIRBU Tatiana

Perfectat în baza audierii raportului anual a *implementării proiectelor din domeniile cercetării și inovării* la Ședința comună a AȘM și Consiliul științific al Grădinii Botanice Naționale (Institut) “A. Ciubotaru” din 09.12.2021

S-a discutat: Raportul pe proiectul de cercetare din cadrul Programului de Stat (2020-2023), etapa anului 2021 20.80009.7007.14 Cercetări privind mobilizarea diversității vegetale cu potențial ornamental pentru conservarea *ex situ*., director proiect dr. SÎRBU Tatiana, Grădina Botanică Națională (Institut) “A. Ciubotaru”

S-a decis prin vot unanim:

Luând în considerare dezbaterile din cadrul audierii publice și avizele experților, se aprobă următorul aviz consultativ asupra proiectului:

Proiectul este „**Aprobat**”, cu calificativul general „**Foarte bine**” (40,8).

Calificative pe criterii:

1. *Atingerea scopului, obiectivelor și rezultatelor declarate în propunerea de proiect în corelare cu cele obținute pe durata executării/implementării proiectului* – “Excelent”.

Obiectivele reflectă conținutul scopului urmărit, fiind expuse clar și coerent. Rezultatele obținute se referă la elucidarea particularităților biologice ale unui șir de taxoni ornamentali (reprezentanți din 15 genuri), fiind studiate fazele fenologice, perioadele și etapele ale ciclului ontogenetic. De asemenea, au fost evaluate particularitățile procesului de germinație ale speciilor (facultatea germinativă, energia și puterea germinativă), taxoni obținuți prin colaborare internațională. Importantă și apreciazabilă este mobilizarea și menținerea geofonului inedit (peste 4700 taxoni), conservarea și cu completarea lui cu 132 de taxoni specifici în perioada evaluată. Rezultatele preconizate în proiect au fost realizate.

2. *Diseminarea rezultatelor obținute* – “Foarte bine”:

- în reviste naționale de categoria B+, B, C - 3;
- în alte reviste internaționale sau naționale - 1,
- lucrările conferințelor internaționale - 1;
- în culegeri conferințe naționale, teze la conferințe – 6.
- monografi edituri naționale – 1.
- alte lucrări științifice – 2

Din 18 membri ai echipei de cercetare, în activitatea de diseminare (publicații, conferințe etc.) au fost implicați doar 9, inclusiv 4 membri cu titlu științific.

Obiecții:

- de revizuit lista materialelor (monografii, teze, articole etc.) în care se reflectă rezultatele cercetării proiectului dat, dar se află în lucru, și nu vor fi editate până la finele anului 2021.

3. *Valoarea socio-economică a rezultatelor obținute, materializarea rezultatelor și perspective de implementare* – “Foarte bine”.

- brevete de invenții și alte obiecte de proprietate intelectuală - 3;
- hotărâre de acordare a brevetului - 3;
- materiale la saloanele de inventică (medalii, diplome, prezentări, etc) – 5.
- implementări/testări în practică dovedite de acte de implementare/testare – 1.
- teze de doctorat / postdoctorat susținute și confirmate în anul 2021 - 1
- participări la emisiuni TV/radio – 19

Rezultatele cercetărilor au impact evident economic, educațional, cultural etc. Colecțiile de plante cu potențial ornamental completate continuu, soiurile obținute în cadrul proiectului, cercetările propriu-zise sunt utilizate în procesul de instruire, în agricultură (pentru dezvoltarea ramurii floricole), în fitoameliorarea mediului. Brevetarea a 3 genotipuri noi, cu indici valoroși ai decorativității, rezistenți și prolifici, oferă posibilitatea promovării și implementării acestora în economia națională. Este apreciabilă implementarea tehnologiilor de cultivare pentru reprezentanții mai multor genuri (1 act de implementare a rezultatelor nr. 150 din 05.11.2021).

Obiecții:

O pondere palpabilă ar avea în raportare contractele cu agenții economici.

4. *Participarea tinerilor în proiect, pregătirea cercetătorilor în cadrul proiectului prin doctorat/postdoctorat* – “Bine”.

Ponderea tinerilor (%), conform contractului de finanțare, constituia 33,3%. La momentul evaluării este de 28,6%. A fost acceptat un proiect de doctorat și un cercetător este admis la studii în doctorantură. Un cercetător din cadrul proiectului evaluat, a prezentat teza de doctor spre susținere publică (SȘP) și parvenită decizia ANACEC cu privire la constituirea CȘS. Tinerii cercetători sunt implicați în diseminarea și mediatizarea rezultatelor.

Obiecții:

Ar fi salutară atragerea tinerilor la studii în doctorantură

5. *Colaborarea națională/internațională în cadrul proiectului* – “Foarte bine”.

Echipa de cercetare colaborează atât cu organizații de profil, instituții din domeniul educației din țară (Universitatea Agrară de Stat din Moldova, Universitatea de Stat din Tiraspol, etc.), cât și de peste hotarele ei. Se constată o colaborare activă, prodigioasă la nivel internațional în contextul schimbului de germoplasmă cu diverse instituții botanice din Germania, România, Ucraina, Rusia etc.

Conform raportului se menționează colaborare cu entități din Republica Moldova și din străinătate, dar nu este clară care este contribuția acestora în cadrul proiectului nominalizat. (Probabil sunt acorduri de colaborare de durată la nivel instituțional).

Obiecții:

Este necesar de revizuit lista entităților, și de concretizat contribuția în cadrul proiectului.

Concluzii, recomandări

Propuneri:

- Ar fi binevenit ca în continuare să se implice toată echipa în diseminarea rezultatelor.
- Este necesară ajustarea raportului cu modelul de pe pagina ANCD (de ex. formatarea).
- Se cere o revizuire a textului din raport, sub aspectul redactării gramaticale și a terminologiei de specialitate (De ex. "...hopogeu..." ș.a.).

Concluzii:

Tematica proiectului este actuală și de perspectivă ținând cont de faptul că în prezent asistăm la un declin constant al biodiversității, cu consecințe profunde pentru lumea naturală și pentru starea de bine a oamenilor. Studiile din cadrul proiectului prezintă importanță deosebită pentru colecțiile durabile *ex situ*, refacerea resurselor periclitate *ex situ* și extinderea conservării *ex situ*.

Conducător al
Secției Științe ale Vieții
acad.

Boris Găină

Secretar Științific al Secției
Dr.

Gabriela Romanciuc